

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 04 lipca 2019 r.

DKO-WEK.4040.3.2019.UW

Rzecznik Praw Obywatelskich

Aleja Solidarności 77

00-090 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo (VII.7037.43.2019.AT) w sprawie rozwiązań przyjętych w znowelizowanych rozporządzeniach¹, dotyczących składu zespołów nadzorujących przebieg egzaminu ósmoklasisty oraz egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego, wyjaśniam.

Wcześniejsze regulacje stanowią, że do przeprowadzenia egzaminów zewnętrznych powoływany jest zespół egzaminacyjny. Przewodniczący, którym jest dyrektor szkoły, spośród członków zespołu egzaminacyjnego powołuje zespoły nadzorujące przebieg egzaminu w poszczególnych salach egzaminacyjnych. W skład każdego zespołu nadzorującego wchodzi co najmniej dwóch nauczycieli, z tym że co najmniej jeden nauczyciel jest zatrudniony w szkole, w której jest przeprowadzany egzamin, oraz co najmniej jeden nauczyciel zatrudniony w innej szkole lub w placówce.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 kwietnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty (Dz.U. poz. 625) oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 kwietnia 2019 r. zmieniające rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. 626).

Wprowadzane w przywołanych rozporządzeniach zmiany umożliwiają powoływanie do składu zespołu egzaminacyjnego oraz zespołu nadzorującego innych nauczycieli (spoza tej szkoły), w tym osób posiadających kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela, niezatrudnionych w szkole lub placówce. Może to nastąpić tylko w sytuacji, gdy przewodniczący zespołu egzaminacyjnego nie ma możliwości powołania do składu zespołu egzaminacyjnego i zespołu nadzorującego nauczycieli zatrudnionych w szkole, w której jest przeprowadzany egzamin.

Jednocześnie w nowelizacji rozporządzeń zwiększono liczbę uczniów przypadających na kolejnego nauczyciela wchodzącego w skład zespołu nadzorującego, w przypadku gdy liczba uczniów w sali egzaminacyjnej przekracza 25 uczniów na egzaminie ósmoklasisty i egzaminie gimnazjalnym oraz 30 absolwentów na egzaminie maturalnym.

Wprowadzone zmiany pozwoliły dyrektorom szkół na większą elastyczność działania w momencie powoływania zespołu egzaminacyjnego i zespołów nadzorujących. Pomimo strajku nauczycieli w terminie przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty i egzaminu gimnazjalnego, dyrektorom szkół udało się skompletować składy zespołów nadzorujących przebieg egzaminów. Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów mogli bez przeszkód przystąpić do egzaminu.

Ministerstwo Edukacji Narodowej nie podziela zdania Rzecznika Praw Obywatelskich zaprezentowanego w przedmiotowym piśmie, że w ocenie skutków regulacji nie wskazano jaki problem jest rozwiązywany oraz niejasno określono cel regulacji. W OSR każdego z nowelizowanych rozporządzeń, jednoznacznie wskazano, że wprowadzona zmiana ma umożliwić dyrektorowi szkoły (przewodniczącemu zespołu egzaminacyjnego) powołanie w skład zespołów nadzorujących przebieg egzaminu nauczyciela, który nie jest zatrudniony w szkole, w której jest przeprowadzany ten egzamin, w sytuacji, gdy nie ma możliwości powołania nauczyciela zatrudnionego w tej szkole.

W kwestii zastrzeżeń do zawartego w rozporządzeniach nowelizujących określenia „inny nauczyciel” wyjaśniam, że należy przez to rozumieć nie tylko osobę aktualnie zatrudnioną w szkole lub placówce na stanowisku nauczyciela, ale również osobę, która nie jest aktualnie zatrudniona w szkole lub placówce, ale posiada nauczycielski stopień awansu zawodowego albo spełnia wymagania kwalifikacyjne do zajmowania stanowiska nauczyciela (poziom wykształcenia, przygotowanie pedagogiczne). Takie jest też ostateczne brzmienie przepisu regulującego tę kwestię w rozporządzeniach nowelizujących – „...inni nauczyciele, w tym posiadający kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela niezatrudnione w szkole lub placówce.”. Jednocześnie należy zauważyć, że w dwuosobowym składzie zespołu nadzorującego zawsze musi być również nauczyciel zatrudniony w danym momencie w innej szkole lub placówce niż ta, w której przeprowadzany jest egzamin.

Pragnę przypomnieć, że zadaniem członka zespołu nadzorującego jest w szczególności zapewnienie samodzielnej pracy uczniów w czasie trwania egzaminu w danej sali egzaminacyjnej. Członkowie zespołu po zakończeniu egzaminu zbierają od uczniów zeszyty zadań egzaminacyjnych, karty odpowiedzi lub karty rozwiązań zadań egzaminacyjnych, porządkują i pakują zebrane materiały egzaminacyjne.

Chcąc pomóc dyrektorom szkół w uzupełnianiu składów zespołów nadzorujących, w każdym województwie przy kuratorium oświaty zostały uruchomione punkty informacyjne, do których osoby z kwalifikacjami pedagogicznymi mogły przysyłać swoje zgłoszenia, aby pomóc uczniom podczas tegorocznych egzaminów.

Jednocześnie każda okręgowa komisja egzaminacyjna przygotowała materiały instruktażowe dla osób, które zgłosiły się do pracy w zespołach nadzorujących. Materiały te były przysyłane osobom zainteresowanym drogą mailową.

Były również udostępnione na stronach internetowych każdej okręgowej komisji egzaminacyjnej.

Odnosnie wątpliwości (sygnalizowanych również przez Związek Nauczycielstwa Polskiego) dotyczących powoływania do zespołów nadzorujących przebieg egzaminów zewnętrznych nauczycieli z innych szkół lub placówek informuję, że jest to wymóg, który wynika z przepisów ustawowych.

Reguluje te kwestie ustawa z dnia 7 września 1991 r. o *systemie oświaty* (Dz.U. z 2018 r. poz. 1457, z późn. zm.). Przepisy art. 44zzza oraz art. 44zzzv ustawy zobowiązują ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia w drodze rozporządzenia warunków przeprowadzania egzaminów, w tym zapewnienia udziału w zespołach nadzorujących i zespołach przedmiotowych, powołanych do przeprowadzenia danego egzaminu w szkole, co najmniej jednej osoby zatrudnionej w innej szkole lub placówce.

Aby egzaminy zewnętrzne spełniały swoją rolę, a wyniki egzaminów były porównywalne w skali ogólnopolskiej i aby możliwe było na ich podstawie prowadzenie rekrutacji na kolejne etapy kształcenia, w tym rekrutacji do szkół wyższych, konieczne jest zapewnienie obiektywizmu oceny. Na obiektywizm oceny składa się:

- jednakowy zakres egzaminów zewnętrznych,
- ocenianie według jednakowych kryteriów przez bezstronnych egzaminatorów,
- jednakowe warunki przeprowadzania egzaminu, w tym bezstronność i obiektywizm zespołów nadzorujących przebieg egzaminu.

Fundamentalne znaczenie dla zagwarantowania bezstronności i obiektywizmu zespołów nadzorujących ma udział nauczycieli zatrudnionych w innych szkołach i placówkach.

Udział w zespołach nadzorujących przeprowadzanie egzaminów zewnętrznych nauczycieli zatrudnionych w innych szkołach i placówkach zagwarantowany jest – jak wskazano wcześniej – przepisami art. 44z z ustawy o systemie oświaty, ustawa stanowi również o obowiązkach nauczycieli dotyczących realizacji tych zadań. Zgodnie bowiem z art. 9c ust. 11 ustawy o systemie oświaty, nauczyciele biorący udział w przeprowadzaniu egzaminów zewnętrznych wykonują czynności związane z przeprowadzaniem tych egzaminów w ramach czynności i zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy Karta Nauczyciela oraz ustalonego wynagrodzenia.

Ponadto zgodnie z art. 42 ust. 2b pkt 2 ustawy Karta Nauczyciela w ramach innych zajęć i czynności wynikających z zadań statutowych szkoły, o których mowa w ust 2 pkt 2, nauczyciel jest obowiązany uczestniczyć w przeprowadzaniu odpowiednio: egzaminu ósmoklasisty, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie i egzaminu maturalnego – z wyjątkiem części ustnej. W tym przypadku czynności te są wykonywane w ramach ustalonego wynagrodzenia w szkole, w której nauczyciel jest zatrudniony.

Zasady przeprowadzania egzaminów zewnętrznych określają przepisy ustawy o systemie oświaty² oraz rozporządzeń³. Zgodnie z art. 9a ust. 2 pkt 1 pkt b ustawy o systemie oświaty dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej opracowuje informację dotyczący organizacji i przeprowadzania poszczególnych egzaminów. Natomiast przepisy przywołanych rozporządzeń precyzują, że ogłoszenie informacji następuje nie później niż do dnia 10 września roku szkolnego, w którym jest przeprowadzany egzamin.

² Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. poz. 1457, z późn. zm.).

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty (Dz.U. poz. 1512, z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. 2223, z późn. zm.).

Przedmiotowa informacja o organizacji i przeprowadzaniu poszczególnych egzaminów jest opracowywana na bazie obowiązujących przepisów zawartych w ustawie o systemie oświaty oraz przywołanych rozporządzeniach. Nowelizacja któregokolwiek ze wskazanych aktów prawnych, w zakresie przepisów mających wpływ na organizację egzaminu powoduje, że dyrektor CKE jest zobowiązany uaktualnić treść komunikatu w formie aneksu, jeżeli zmiany dotyczą bieżącego roku szkolnego.

Z poważaniem

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Maciej Kopec
Podsekretarz Stanu
/ – podpisany cyfrowo/